

KAPESNÉ INTELIGENTNÍ ŽENY VE VINÁRNĚ U SUDU

Pavlu Tigridovi

Červenec 1986. Teplý večer na terase vinárny luxusního hotelu kdesi na Jadranu. Ona se jmenuje Lucie, je jí dvacet čtyři let a je krásná: na dlouhé modiglianovské šíji nádherná hlava, ostře, řecky řezaný profil a velké oči ve tvaru mandlí, které, když ztmavnou, mají barvu ďálek.

On se jmenuje Pavel Tigrid a je mu šedesát devět.

L: Už mě to všechno v tý Praze sere. Shánět pořád v Labuti nezbytnosti, který pak stejně nepotřebuju. Čekat dvacet minut na jedenáctku, která pak stejně nepřijede. Povlíkat po chlapech, co mě svlíkaj. Koukat na druhej program, kterej věčně zrní... Ale hlavně mi jde o to dítě — o Milana: nechci, aby vyrost v takovýho toho českýho skrčence s dvojí tváří a já mu pak v Labuti musela shánět věci na holení dvakrát! — Kdo za to, pane profesore, může? Kdo nám tenhle úděl nadělil?

T: (zvážní, zamyslí se)

L: Kdo nám může hejbat tou anténou?

T: (přemýšlivě) Jak jsme přišli k svému šedivému osudu, o němž víme s jistotou jen to, že nás tíží k neunesení a že potrvá? Ptáte se, kdo na nás uvalil to věčné břímě? (usměje se) Jestli chcete, Lucie, tak vám to vysvětlím. Je to otázka maximálně čtrnácti dnů...

L: (nadšeně) Jůůůůů, fakticky? Teda vy jste boží! Děkan!

T: Je to moje povinnost. Člověk bez dějin je věčné dítě. Nezmapovaný osud je jako slepá mapa. Dala byste si langusty?

L: Třeba. (na chvíli se zadumá, potom se jí čelo rozjasní) Už to mám! Můžou za to Rusové! Že jo? Že za to všechno můžou Rusové?

T: Částečně ano, ale je to trochu složitější. Mohu vám dolít?

L: (napíše se) Že jo? Že kdyby Rusové nepřijeli s tankama, že by to všechno byla havaj?

T: (zaujatě) Předpokládejme tedy, že by Rusové nepřijeli. Pražské jaro se rozvíjí podle plánu, který se nazýval Akční program, a jiných tehdejších stranických dokumentů. Dále předpokládejme, že tohle všechno bylo řádně schváleno mimořádným sjezdem KSČ, který v klidu proběhl, jeho závěry byly přijaty v Moskvě vcelku bez problémů, i když s jistými zárukami ze strany Prahy. Takže v našem scénáři je pražskojarní obloha modrá jak trojúhelník ve státní vlajce,

žijeme podle Akčního programu a ten nám slibuje mnoho dobrot. Vezměme jen ty politické: proklamované příští svobody a práva občanů —

L: Neznáte nějaký vtíp? Politickej?

T: To, co vám teď vyprávím, je, Lucie, také vtíp. Krutý vtíp, protože, abych vás nenudil dlouho, všechna ta práva a svobody, které reformní program komunistů občanům nabídl, byly tímž programem popřeny. Právo politicky rozhodnout, co je v zájmu společnosti, nemá tato společnost sama, ale komunistická strana a její ideologie, tvrdil Mlynář — a Dubček mu nikterak neodpořoval...

L: Viděla jsem Dubčeka v plavkách! Na fotce. Normálka skákal do bazénu. Připadalo mi to boží — papaláš, a skáče do bazénu... Měl docela dobrou figuru.

T: Ale pozor, Lucie, rozhodně to nebyl žádný demokrat, ba dokonce ani důsledný reformátor, ten usměvavý, bodrý Saša! Koneckonců pracoval čtrnáct let v mocenském aparátě po boku Novotného, znal železné a často zvlčilé zákony vládnoucích, boj o moc, intriky. A pokud jde o tu jeho figuru: už Smrkovský odhalil a také dokázal, že ona fotografie v Mladém světě byla prachspřstá koláž — hlava Dubček, ale tělo John Wayne. Určitě jste ho viděla v Tarzanovi...

L: Jste kruťák. Berete mi všechny iluze.

T: Honem si připijme, abych se vám docela nezprotivil! (připíjejí si) Věřte mi, Lucie, že to tak opravdu bylo. Podvody a nezákonné praktiky byly symbolem každé komunistické moci. A často šlo také o mnohem víc než o slova v nějakém programu nebo o hloupé fotografie: šlo o život, o mnoho životů... — Krátce před svou smrtí napsal Lenin Naděždě Krupské: „Je to neomalený člověk. Soustředil ve svých rukou nekontrolovatelnou moc a je otázkou, zda ji nezneužije.“ Víte, koho měl na mysli?

L: (přemýšlivě vyfoukne kouř cigarety) Tolstoj?

T: Ne, Tolstého ne. Už jsem vám řekl, že jste úžasně milá?

L: (vraští soustředěné čelo) Mičurin?... Walt Disney?

T: Ne, upřímně řečeno ne. Napovím vám: Stalin

L: Josif Vissarionovič Stalin

T: Výborně! Na váš úspěch! (připíjejí si) Lenin to skutečně řekl o Stalinovi. Stalin... Kdo byl Stalin?

L: Politik?

T: Ano, politik a zároveň rozsévač hrůzy, mučitel a vrah svých skutečných i domnělých odpůrců, jakož i jejich rodinných příslušníků. V době

jeho krutovlády přesáhl počet politických vězňů neuvěřitelných deset miliónů...

L: (odstrkuje talíř) To je hnus! Hrůza a hnus!

T: Ano, člověku se z toho chce zvracet.

L: Tak proč jste to objednával?

T: Rychle tu pachuč zapijte! Objednám vám raději kraby.

L: Jestli je zase nebudou mít, vážně si to s tou emigrací rozmyslím. Nemaj tady v long-drinku ani paraplíčka... Ale kdo za to teda může?

T: (trochu nejistě) Za co?

L: No že je blbá televize? Že i s úplatkama беру tak málo? Že nikde nic není? Kdo? Rusové, nebo ten Mlynář s Dubčekem?

T: Totiž — (chce cosi říci, ale je přerušěn mladým černoookým Černohorcem, který žádá Lucii o tanec)

L: No jestli tady prófa dovolí... (potěšeně vstává)

T: (naoko bodře) Jen běžte, jen běžte... Až se vrátíte, povím vám něco o mnichovské zradě.

Doporučená četba k tomuto večeru:

TIGRID, PAVEL: Kvadratura kruhu, Edice Svědectví, Paříž 1970.

TIGRID, PAVEL: Le printemps de Prague, Seuil, Paříž 1968.

TIGRID, PAVEL: Why Dubček Fell (because he had never eaten our hamburger), MacDonald, Londýn 1968.

ŠIKL, VÁCLAV: Nač jaru nezbyl čas, Sixty-Eight Publishers, Toronto 1979.

TURGENĚV, IVAN SERGEJEVIČ: Jarní vody, Lidové nakladatelství, Praha 1984.

O. HENRY: Jaro na jídelním lístku, Práce, Praha 1988.

ERBEN, KAREL JAROMÍR: Tři zlaté vlasy děda Vševěda, in: České pohádky, Albatros, Praha 1972.

SMYŠLENÝ, JAROMÍR: Aktuální otázky pohlavní sublimace, Avicenum, Praha 1990.